

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4223/2564

นางสาว ร. โจทก์ ธนาคาร ล. กับพวก ผู้คัดค้าน บริษัท ก. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1307, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 53, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 55, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 59

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เป็นมาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและเป็นมาตรการทางแพ่งในการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด ไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป แม้มาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้การดำเนินการตามหมวด 6 ให้นำ ป.วิ.พ. มาบังคับใช้โดยอนุโลม แต่ต้องเป็นกรณีที่ พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ไม่ได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ และนำมาปรับใช้ได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดกับหลักการแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้บัญญัติวิธีการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวไว้เป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่อาจนำบทบัญญัติตาม ป.วิ.พ. ซึ่งเป็นการดำเนินคดีแพ่งทั่วไปมาปรับใช้กับการคุ้มครองชั่วคราวในคดีฟอกเงินได้ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องในขณะที่ศาลแพ่งมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นก่อนแล้ว ผู้คัดค้านที่ 1 ไม่ต้องส่งเงินตามสิทธิเรียกร้องให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดี และยังปรากฏว่าต่อมาศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินซึ่งรวมถึงสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้นนับแต่วันที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินซึ่งรวมถึงสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยตกเป็นของแผ่นดินเป็นต้นไป โจทก์ย่อมไม่อาจยึดเพื่อการบังคับคดี ไม่ว่าด้วยเหตุใดตาม ป.พ.พ. มาตรา 1307 หากโจทก์เห็นว่า ตนเป็นผู้มีสิทธิในเงินตามบัญชีเงินฝากของจำเลยโดยเป็นเจ้าของผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ โจทก์ต้องไปดำเนินการในคดีฟอกเงินดังกล่าวตามมาตรา 53 แห่ง พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการเป็นการเฉพาะแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในนี้สามัญไม่อาจดำเนินการบังคับคดีในคดีนี้เพื่อให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีฟอกเงินดังกล่าวได้ โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้ศาลสั่งให้ผู้คัดค้านที่ 1 ส่งเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดีได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 335,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 18 พฤษภาคม 2560) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท ให้จำเลยนำค่าฤชาธรรมเนียมที่โจทก์ได้รับยกเว้นมาชำระต่อศาล ในนามของโจทก์ แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลมีคำสั่งให้ออกหมายบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝาก ของจำเลยเป็นจำนวนเงิน

ตามคำพิพากษาไปยังผู้คัดค้านที่ 1 แต่ผู้คัดค้านที่ 1 ไม่ส่งเงินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเนื่องจากถูกอายัดไว้ชั่วคราวในคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 ของศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้คัดค้านที่ 1 ปฏิบัติตามคำสั่งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยให้ส่งเงินที่ขออายัดไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีแพ่งกรุงเทพมหานคร 1 หรือขอใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนดังกล่าวให้แก่โจทก์ ผู้คัดค้านทั้งสองขอให้ยกคำร้อง ระหว่างพิจารณา ผู้คัดค้านที่ 2 และโจทก์รับข้อเท็จจริงว่า ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 เป็นคดีหมายเลขแดงที่ พ.10/2562 ให้ทรัพย์สินซึ่งรวมถึงสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยตกเป็นของแผ่นดิน ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงในชั้นฎีการับฟังได้ว่า โจทก์เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา แต่จำเลยไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา ศาลมีคำสั่งให้ออกหมายบังคับคดี เจ้าพนักงานบังคับคดีแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากผู้คัดค้านที่ 1 ของจำเลยเป็นจำนวนเงินตามคำพิพากษาไปยังผู้คัดค้านที่ 1 แต่ผู้คัดค้านที่ 1 ไม่ส่งเงินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเนื่องจากถูกอายัดไว้ชั่วคราวในคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 ของศาลชั้นต้น ต่อมาศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 เป็นคดีหมายเลขแดงที่ พ.10/2562 ให้ทรัพย์สิน ซึ่งรวมถึงสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดิน คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาเพียงว่า ผู้คัดค้านที่ 1 ต้องส่งเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยตามหนังสือแจ้งอายัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เป็นมาตรการทางกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและเป็นมาตรการทางแพ่งในการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด แต่ไม่ใช่เป็นการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป แม้มาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติให้การดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินตามหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาบังคับใช้โดยอนุโลม แต่ต้องเป็นกรณีที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ไม่ได้มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ และสามารถนำมาปรับใช้ได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดกับหลักการแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เมื่อมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้บัญญัติวิธีการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินชั่วคราวไว้เป็นการเฉพาะแล้ว จึงไม่อาจนำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งเป็นการดำเนินคดีแพ่งทั่วไปมาปรับใช้กับการคุ้มครองชั่วคราวในคดีฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ได้ เมื่อปรากฏว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีได้มีหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยไปยังผู้คัดค้านที่ 1 เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2561 อายัดสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากผู้คัดค้านที่ 1 จำนวนเงิน 384,608.28 บาท โดยห้ามไม่ให้จ่ายเงินตามสิทธิเรียกร้องให้แก่ลูกหนี้ตามคำพิพากษา แต่ให้ส่งเงินไปยังเจ้าพนักงานบังคับคดี ซึ่งขณะนั้นศาลชั้นต้นมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของจำเลยไว้ชั่วคราวในคดีทุจริตโครงการรับจำนำข้าวและระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐไว้ จนกว่าศาลจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น รวมถึงเงินฝากในบัญชีของจำเลยตามคำร้องคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 ของศาลชั้นต้นไว้ก่อนแล้ว อันเป็นคำสั่งที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าอาจมีการโอน จำหน่าย หรือยกย้ายไปเสียซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นมาตรการใน

การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติดังกล่าวและคำสั่งดังกล่าวจะมีผลบังคับอยู่ตราบใดที่ศาลชั้นต้นในคดีฟอกเงินยังไม่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ผู้คัดค้านที่ 1 จึงไม่ต้องส่งเงินตามสิทธิเรียกร้องให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีตามหนังสือแจ้งอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยฉบับลงวันที่ 10 สิงหาคม 2561 นอกจากนี้ปรากฏว่าต่อมา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งในคดีหมายเลขดำที่ พ.220/2559 เป็นคดีหมายเลขแดงที่ พ.10/2562 ให้ทรัพย์สินซึ่งรวมสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดิน ดังนั้น นับแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ทรัพย์สินซึ่งรวมสิทธิเรียกร้องเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยลูกหนี้ตามคำพิพากษาคตกเป็นของแผ่นดินเป็นต้นไป ย่อมไม่อาจยึดเพื่อการบังคับคดีไม่ว่าด้วยเหตุใดตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1307 แต่หากโจทก์เห็นว่า ตนเป็นผู้มีสิทธิในเงินตามบัญชีเงินฝากของจำเลยนั้น โดยเป็นเจ้าของ ผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ โจทก์ต้องไปดำเนินการในคดีฟอกเงินดังกล่าว ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการเป็นการเฉพาะแล้ว โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในหนี้สามัญ ไม่อาจดำเนินการบังคับคดีในคดีนี้เพื่อให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีฟอกเงินดังกล่าวได้ ที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นว่า โจทก์ไม่มีสิทธิขอให้ศาลสั่งให้ผู้คัดค้านที่ 1 ส่งเงินในบัญชีเงินฝากของจำเลยให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีและให้ยกคำร้องของโจทก์มานั้น ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วิชัย ช่างหัวหน้า · แรกรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ · สนธิศาสตร์ เจตนาราวพงศ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4223/2564>